

POSTANOWIENIE

Dnia 26 października 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wojciech Katner

w sprawie z wniosku Prokuratora Okręgowego w R.
przy uczestnictwie M. S.
o ubezwłasnowolnienie całkowite M. S.,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 26 października 2016 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestnika postępowania
od postanowienia Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 25 lutego 2016 r., sygn. akt I ACa (...),

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania**
- 2) przyznaje adwokat M.M. od Skarbu Państwa Sądowi Apelacyjnemu w (...) kwotę 720,- (siedemset dwadzieścia) złotych, powiększoną o należny podatek VAT z tytułu udzielenia uczestnikowi nieopłaconej pomocy prawnej z urzędu.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 25 lutego 2016 r. Sąd Apelacyjny w (...) oddalił apelację uczestnika M. S. od postanowienia Sądu Okręgowego w R. z dnia 1 lipca 2015 r. w sprawie z wniosku Prokuratora Okręgowego w R. o ubezwłasnowolnienie całkowite uczestnika. Postanowienie Sądu pierwszej instancji zostało wydane w wyniku ponownego rozpoznania sprawy, wywołanego uchylem poprzedniego postanowienia Sądu Apelacyjnego w (...), postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 17 maja 2013 r., sygn. akt I CSK 122/13, uwzględniających skargę kasacyjną uczestnika i orzeczenia przez Sąd Okręgowy wspomnianym postanowieniem z dnia 1 lipca 2015 r. ubezwłasnowolnienia częściowego uczestnika z powodu innego rodzaju zaburzeń psychicznych, o których mowa w art. 16 § 1 k.c. Oddalając apelację uczestnika Sąd drugiej instancji podzielił ustalenia faktyczne Sądu Okręgowego i uznał spełnienie w stanie zdrowia M.S. obu przesłanek ubezwłasnowolnienia częściowego.

W skardze kasacyjnej pełnomocnik uczestnika z urzędu zarzucił zaskarżonemu w całości postanowieniu Sądu Apelacyjnego naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 378 § 1 w związku z art. 328 § 2, art. 382, art. 233, art. 278, art. 286 i art. 316 § 1 k.p.c. przez nierozważenie i nieodniesienie się do zarzutu uczestnika rażącego naruszenia przepisów postępowania; art. 379 § 5 k.p.c. przez nieuwzględnienie z urzędu nieważności postępowania, mimo naruszenia przez Sąd Okręgowy art. 560¹ w związku z art. 5 k.p.c.; art. 328 § 2 k.p.c. odnośnie do nieprawidłowego sporządzenia uzasadnienia oraz art. 233 i innych k.p.c., w tym art. 554¹ k.p.c. w kwestii przeprowadzenia postępowania dowodowego, jak również wskazanych już przepisów prawa procesowego w związku z prawem materialnym, tj. art. 16 § 1 k.c. Skarżący wniósł, po sprecyzowaniu zakresu zaskarżenia pismem z dnia 4 lipca 2016 r. o uchylenie zaskarżonego postanowienia w pkt I oraz postanowienia w pkt I Sądu pierwszej instancji i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania, ewentualnie uchylenie zaskarżonego postanowienia Sądu drugiej instancji przekazanie jemu sprawy do ponownego rozpoznania, ewentualnie rozstrzygnięcie sprawy i oddalenie wniosku o ubezwłasnowolnienie; w każdej sytuacji rozstrzygnięcie

o kosztach postępowania, w tym o ich zasądzenie pełnomocnikowi powoda ustanowionemu z urzędu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie mogła zostać przyjęta do rozpoznania, ze względu na brak spełnienia warunków prawnych określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem skarżący wnosząc o przyjęcie skargi winien wskazać i uzasadnić spełnienie przynajmniej jednej z czterech przesłanek: 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne; 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów; 3) zachodzi nieważność postępowania lub 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Pełnomocnik skarżącego wskazał na występowanie w sprawie nieważności postępowania oraz na oczywistą zasadność skargi. Jednakże żadna z tych przesłanek nie została spełniona, mimo że zostało przedstawione obszerne uzasadnienie. Po pierwsze, na tle przebiegu postępowania przed Sądem drugiej instancji nie można stwierdzić, aby uczestnik został pozbawiony możliwości obrony swych praw. Z akt sprawy wynika, że w toku postępowania uzyskał wszystkie gwarancje prawidłowego w nim udziału, biorąc także pod uwagę jego sytuację osobistą, zwłaszcza odnośnie do stanu zdrowia i zakresu, w jakim mógł samodzielnie podjąć działania w toku sprawy. Kwestionowanie staranności podejmowania czynności w interesie uczestnika lub zaniechanie tych czynności nie dowodzi tego, że nieprawidłowe było rozstrzygnięcie w sprawie i że miałyby to być wynikiem pozbawienia uczestnika praw do obrony. Nie jest zatem zasadne twierdzenie o naruszeniu art. 379 pkt 5 k.p.c. i obowiązku sądu wzięcia nieważności postępowania pod uwagę z urzędu.

Podobnie się ma kwestia oczywistości skargi. W orzecznictwie i doktrynie jest utrwalone i znane poprzez bardzo liczne wypowiedzi Sądu Najwyższego stanowisko dotyczące uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej ze względu na oczywistą wadliwość rozstrzygnięcia. Pełnomocnik skarżącego od strony formalnej wypełnił swój obowiązek. Jednakże to nie wystarczy do przyjęcia skargi, gdyż oczywista jej zasadność musi wynikać z prawidłowości podniesionych zarzutów, a tego w bardzo obszernym uzasadnieniu wniosku

o przyjęcie skargi nie zostało wykazane. Chodzi w szczególności o kwestionowanie spełnienia w sprawie przesłanek ubezwłasnowolnienia częściowego określonych w art. 16 § 1 k.c. Tymczasem Sąd w uzasadnieniu bardzo szeroko rozważył te przesłanki i przekonująco wywiódł ich spełnienie u uczestnika. Z uzasadnienia tego nie wynika, aby zostały popełnione jakiekolwiek uchybienia, a tym bardziej aby były one rażące i ewidentne. Argumenty zawarte w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania podejmują wprawdzie polemikę z ustaleniami i ocenami Sądu Apelacyjnego, jest to jednak właściwe dla apelacji kwestionowanie rozstrzygnięcia Sądu przez stronę postępowania, która jest z niego niezadowolona. To zupełnie nie wystarcza do skutecznego wszczęcia postępowania kasacyjnego przed Sądem Najwyższym, które ma charakter nadzwyczajny, zmierzający do wzruszenia prawomocnego orzeczenia sądowego. W uzasadnieniu wniosku nie znalazły się argumenty, które mogłyby stanowić o rażącym i kwalifikowanym przez to charakterze zarzucanych uchybień, co odpowiadałoby spełnieniu przesłanek oczywistości skargi, określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Z tych względów należało na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzec jak w postanowieniu, rozstrzygając o wynagrodzeniu pełnomocnika ustanowionego z urzędu do udzielenia uczestnikowi pomocy prawnej na podstawie § 14 pkt 27 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. z 2015 r. poz. 1801).